

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W8LS66541	ImageGroup:	I8LS66549
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	གདན་ས་སྤྲོད་འདུག་པའི་གླིང་དང་དེའི་ཁོར་ཡུག་གི་ངོ་སྤྲོད་མཛོད་བསྐྱུས། gdan sa sman ri'i gling dang de'i khor yug gi ngo sprod mdor bsduṣ/
Author:	n/a
Descriptor:	copy made from LTWA collection, Acc.No.D36279
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	Dholanji, Solan
Publisher:	BCWC Alumni Association Menri Monastery
Date:	2018
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006.

ཐོན། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

D36279

གངས་ས་སྐོན་རིའི་སྒྲིང་དང་དེའི་ཁོར་ལུག་གི་ངོ་སྟོན་མཛོད་བསྐྲུ་ས།

Brief Introduction of Menri Monastery and its Premises

मेनरी मठ और इसके परिसर का संक्षिप्त परिचय

དེ་ཡང་འཛིག་རྟེན་འདིའི་འཕྲོ་བ་སྤྱི་དང་ཡང་སྒོས་བོན་འབངས་ཡོངས་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲུལ་དུ་བབས་པའི་
 འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་སྒྲུབས་གནས་དམ་པ་ཡུལ་དཀར་བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱན་ཡུལ་སྤྱི་རྒྱལ་བ་
 སྟན་འདི་ཁྱི་འཛིན་སོ་གསུམ་པ་མཆོད་བརྗེ་དཀར་དཀར་བོན་གྱི་སྒྲ་དུ་ཞུས་ན་ཡུལ་རྟོགས་
 བསྟན་པའི་ཉི་མ་དཔལ་བཟང་པོ་མཆོག་གིས་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱི་ལ་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་པ་སྤྱོད་དང་ཡང་སྤྱོད་
 རྟེན་གྱི་གཙུག་ལོར་གཤུངས་དུང་བོན་གྱི་བསྟན་པའི་མེ་འབྲེལ་དེ་རྒྱུད་འཛུལ་གྱིས་གཞིམས་
 སྒྲུབས་རྒྱས་མེད་ཀྱི་མི་ཡུལ་ཞིག་ནས་སྒྲར་ཡང་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་བསྟན་པའི་མེ་རྩོ་སྒྲར་བ་དང་
 དཔལ་གསེན་བསྟན་སྟན་འདི་སྤྱི་གི་དཔོན་པའང་གསར་དུ་བྱུག་བཅུ་གནང་ཡོད། དེ་ནི་
 བཅོན་པའི་ནས་བོན་དཔོན་ཐོག་མའང་ཡིན་ལ་བོན་གྱི་མ་དཔོན་ཞིག་ཉུང་ལྷུང་ཡོད། དེར་
 ཡོད་ཀྱི་བྱ་བཅུན་ཡོངས་ལ་བོད་སྤྱིའི་རྒྱན་མོང་གི་རིག་གནས་དང་། ཡང་སྒོས་གཤུངས་དུང་བོན་
 ཀྱི་གཞུང་ཆེན་མདོ་རྒྱལ་སེམས་གསུམ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོབ་སྒྲོབ་སྒྲོབ་ཀྱིན་ཡོད། དེ་མ་ཟད་སོ་
 མོ་རིས་སྤྱ་མ་ཆད་པའི་རྒྱ་བལ་འབྲུག་གསུམ་ནས་ཡོང་པའི་སྒྲོབ་སྒྲོབ་ཀྱི་ཉུང་བ་ཞིག་ལ་མི་
 རིགས་སོ་སོའི་སྒོལ་རྒྱན་གྱི་ལམ་ལུགས་དང་། དེར་དུས་ཀྱི་གོ་ལ་འདིའི་སྤྱོད་གི་རིག་གནས་
 སོགས་ཀྱི་སྒྲོབ་སྒྲོབ་སྒྲོབ་དང་སྒྲོབ་སྒྲོབ་སྒྲོབ་སྒྲོབ་ཀྱི་ཡོད། ཁོང་སོགས་ལ་བཞུགས་གནས་ཀྱི་མཐུན་
 རྒྱུན་གྱི་ཆ་ནས་(བོན་སྤྱུག་བདེ་དོན་) (བཅོན་དཔོན་རྒྱ་སྟན་སྤྱིར་) (བོན་ཁྱེད་ཁྱིམ་ཁང་) (གསོ་
 རིག་འབྲུག་བཞིའི་མཐོ་སྒྲོབ་སྟན་འདི་སྤྱིར་) (སྟན་འདིའི་མཐོན་ཁང་) སོགས་སོ་སོར་
 བསྟན་ཡོད།

དེར་གི་ཆར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ཆོས་ལུགས་རིས་སྤྱ་མ་ཆད་པའི་ཤེས་རྟོག་ཀྱན་གྱིས་ཡད་པལ་
 གསེན་བསྟན་སྟན་འདི་སྤྱི་གི་དཔོན་པའི་སྒྲོབ་སྒྲོབ་ཀྱི་མཐུན་རྒྱུན་དང་རྒྱ་བྱུག་ ཁོང་ལུག་
 སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་དོ་སྟངས་བྱུང་ནས། རྒྱལ་མཐའ་ཁག་ནས་དཔེ་གསུམ་བསལ་གྱི་དཔོན་
 པར་མཆོད་མཇུག་དུ་ཐེགས་མཁན་རྟེན་གྱིས་དཔོན་པའི་ཁོང་ལུག་ནང་གི་གལ་ཆེན་ཁག་གི་
 རོ་སྒྲོབ་ཅིག་ཡིག་ལམ་ནས་ཡོད་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་པའི་བསྒྲུབ་མར་བརྟེན་ནས། ད་ལན་
 ཁྱེད་ཀྱི་བོན་སྤྱུག་བདེ་དོན་གྱི་སྒྲོབ་སྒྲོབ་མཐུན་ཆོགས་ནས་སྤྱིར་འདིར་ཡོད་པའི་གལ་ཆེན་ཁག་
 གི་རོ་སྒྲོབ་མོད་དེ་ལྟར་ཉིན་གསུམ་ལས་བྱུག་པའི་དེ་བ་རྒྱུད་ཞིག་དཔར་སྟན་ཞུས་ཡོད།

དེ་ཡང་དེད་འདིའི་ལས་དོན་སོགས་ཀྱི་ཐང་ལ་དངོས་ཤུགས་བརྒྱན་གསུམ་གྱི་མེས་ལྷན་
 བ་དང་ལྷག་བསམ་རབ་ཏུ་བྱུག་པའི་གཏོང་མོད་ཅན་གྱི་སྦྱིན་བདག་ནམས་ལ་ཚོགས་པ་འདིའི་
 ཚོགས་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་ཞུས་ནས་ངས་ལག་གཉིས་སྟོང་ཁར་སྦྱར་ཏེ་གྲུས་བྱས་དང་བཅས་
 བཀའ་ཤིན་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་ལྷག་ཏུ་ཆེ་ཞུ། དེ་བཞིན་ཐོན་སྐྱུག་བདེ་དོན་གྱི་སློབ་རྒྱར་བ་ཨ་ཅུ་སྐལ་
 ལྷན་ལགས་ནས་མོད་ཡིག་འདི་ཉིན་དེའི་ནང་ལ་བསྦྱར་གནང་བར་བཀའ་ཤིན་ཆེ་ཞུ། མཐའ་དོན་
 ཏུ་གོང་ན་བཞུགས་པའི་སྦྱོར་འདི་ཆང་གི་མཁན་སྟོན་ཉི་ཆེ་རྒྱུད་དང་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྦྱེས་ཆེན་
 དམ་བ་ནམས་ཀྱི་སྦྱ་བུ་མི་འགྱུར་གཡུང་བྱུང་གི་ཁམས་སུ་གནས་པའི་སྟོན་འདུན་ཆེ་མེད་ཞུ། དེ་
 ལའང་འགལ་འཁྲལ་ལས་སོགས་ཡོད་ངེས་པས་བཟོད་གསོལ་དང་སྦྱང་ཕྱིར་དགོངས་འཆར་
 དང་ལམ་སྟོན་སོགས་གནང་རོགས་ཞེས་པའི་འཕོད་སྐུལ་དང་བཅས་ཐོན་སྐྱུག་བདེ་དོན་གྱི་སློབ་
 རྒྱར་མཐུན་ཚོགས་ཀྱི་བྱང་ཡིག་གི་མིང་འཛིན་པ་ཨ་ཅུ་སྐལ་མ་གཡུང་བྱུང་གིས་བྱི་ལོ་༢༠༡༡།
 ༠༡། ༠༥ཉིན་སྦྱར་དགེའོ། ། ཐོན་སྐྱུག་ལོ། །

FOREWORD

The Supreme head of the Yungdrung Bon tradition, the 33rd Abbot His Holiness Gyalwa Menriwa Lungtok Tenpei Nyima was able to reignite and revive our ancient Tibetan wisdom and culture of Bon in exile after the cultural revolution in Tibet. He established Pal Shenten Menri Ling Monastery, which is the main (central) monastery in exile at this juncture in Dholanji, India. In the monastery, monks receive not only an education of the ten sciences of ancient Tibetan wisdom, but also in Sutra, Tantra and Dzogchen. Besides that, His Holiness gathered together the children of the Himalayan regions to impart to them the ancient wisdom and culture of Bon and sent them to school to have a quality education for their bright future. Till now, around a thousand of children have graduated, and many more are still going to school. According to the increasing numbers of both monks and children, the outer facility has been greatly expanded over time. Foremost, His Holiness established a hostel named Bon Children Welfare Centre; then later, he established a Bon Childrens' Home, thereafter, School, Library, Menri Guest House, Nunnery, Retreat Centre for Ngagpa (community of ascetic, esoteric trainees), Stupa Temple and Sorig Bumzhi Medical College. During this course, the outer facilities and environment has immensely changed.

These days many outsiders at the monastery and international pilgrims shows very keen interest in the Bonpo's Ancient wisdom and its culture, its philosophy and its environment. Many visitors and pilgrims often ask to be give them a brief introduction about Menri Monastery and its important sites. We usually give them a verbal introduction since we have not published anything in the past in written form. Because of increasing numbers of constant requests from visitors to give something in written form, this time BCWC ALUMNI ASSOCIATION has voluntarily tried to create this brief introduction of Menri Monastery and it's important sites in multi languages for reader's preferences in the hope that readers might gain some basic understanding from this booklet.

Through this edition, I thank His Holiness the 34th Menri Trizin Rinpoche for his constant advice and guidance on publishing this booklet. I would like to bow down and repay my heartfelt thanks to all the dedicated and generous sponsors without whom this edition would not be possible. Similarly, I would like to thank Acharya Kalden for Translating this booklet in the English and Hindi languages.

In addition, if there are any mistakes or errors, it is purely my fault due to lack of experience and knowledge, therefore kindly give us your suggestions and feedback for enhancing future editions.

Karma Yungdrung (General Secretary)

BCWC ALUMNI ASSOCIATION

प्रस्तावना

बोन धर्म के सर्वोच्च परम पूजनीय 33वें मेनरी ट्रीजीन रिन्योछे जी तिब्बत में चीनी आक्रमण के बाद निर्वासन में बोन धर्म के प्राचीन ज्ञान और संस्कृति को पुनर्जीवित और प्रसार करने में सक्षम रहें हैं। उन्होंने पल शेन्तेन मेनरी लिङ मठ की स्थापना की है जो इस समय निर्वासन में मुख्य (केंद्रीय) मठ है। इस महाविद्यापीठ मठ में, भिक्षुओं को न केवल प्राचीन तिब्बती दस विज्ञानों की शिक्षा, बल्कि सूत्र, तंत्र और जोग्छेन जैसे शिक्षा प्राप्त करने का भी अवसर प्रदान कर रहें हैं। इसके साथ-साथ बोन धर्म के बच्चों को इकट्ठा कर उन्हें अपने उज्ज्वल भविष्य हेतु गुणवत्तापूर्ण शिक्षा देने के लिए स्थानिय स्कूल भेजे जा रहें हैं। धीरे-धीरे बच्चों की संख्या बढ़ने लगी और युवा भिक्षुओं के लिए बोन बाल कल्याण केंद्र का निर्माण शुरू किया। उसके बाद उन बच्चों के लिए जो भिक्षु बनना नहीं चाहते हैं, उन्हें बोन चिल्ड्रेन होम फाउंडेशन के तहत गुणवत्ता शिक्षा प्रदान करने के साथ पोषित किया जा रहा है। इसी तरह, समय के साथ-साथ, परम पावन ने विद्यालय, पुस्तकालय, गेस्टहाउस, भिक्षुणी मठ, मेडिकल कॉलेज की स्थापना करके शिक्षा के हर वर्ग को अधिक रूप से विकसित किया। और इन बीते वर्षों में हर संभव सुविधाओं को प्रदान कर सभी युवाओं के लिए उज्ज्वल भविष्य प्राप्त करने का अवसर प्रदान कर रहें हैं।

आजकल दुनिया भर के पर्यटक बोन के प्राचीन ज्ञान, संस्कृति और उसके दार्शनिक विचारों के लिए उत्सुक रुचि दिखा रहे हैं। कई पर्यटक और तीर्थयात्री अक्सर मेनरी मठ और इसकी महत्वपूर्ण स्थलों के बारे में संक्षिप्त परिचय देने के लिए कहते हैं और हम आमतौर पर उन्हें मौखिक परिचय देते हैं क्योंकि हमने लिखित रूप में कुछ भी प्रकाशित नहीं किया है। परंतु निरंतर बढ़ती संख्या में पर्यटकों द्वारा विवरण पुस्तिका के अनुरोध के बाद, इस बार हमारे बी.सी. डब्ल्यू.सी. एल्युमिनी एसोसिएशन ने स्वेच्छा से मेनरी मठ के महत्वपूर्ण स्थलों का संक्षिप्त परिचय पाठक की वरीयता के लिए बहु भाषाओं में प्रकाशित करने की कोशिश की और उम्मीद है कि पाठकों को इस लघु संस्करण से कुछ जानकारी मिल सकेगी।

इस संस्करण के माध्यम से, मैं सभी निष्ठावान सहायक और उदार प्रायोजक को दिल से आभार व्यक्त करना चाहता हूँ जिसके बिना यह संस्करण संभव नहीं था। इसके पश्चात मैं इस संस्करण को प्रकाशित करने पर अपनी निरंतर सलाह और मार्गदर्शन के लिए परम पूजनीय 34वें मेनरी ट्रीजीन रिन्योछे जी का भी कृतज्ञता तथा अभारव्यक्त करना चाहूंगा। अंत में मैं इस संस्करण को अंग्रेजी और हिंदी भाषा में अनुवादित करने के लिए आचार्य कल्देन गुरुङ का भी धन्यवाद करना चाहता हूँ।

इसके अलावा, अगर इस प्रकाशन में कोई गलती और त्रुटि हों, तो यह मेरी अनुभव और ज्ञान की कमी के कारण है और मैं आप सभी का क्षमा चाहता हूँ। इसलिए कृपया आगे के संस्करण को बेहतर बनाने के लिए हमें आपका बहुमूल्य सुझाव और प्रतिक्रिया जरूर दें।

कर्मा युङडुङ (महासचिव)

बी.सी.डब्ल्यू.सी. एल्युमिनी एसोसिएशन

གདན་ས་ཆེན་མོ་དཔལ་གསེན་བསྟན་སྒྲན་རིེ་མྱིང་།

(གདན་ས་ཆེན་མོ་དཔལ་གསེན་བསྟན་སྒྲན་རིེ་མྱིང་)ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་ནང་དུས་
 འགྱུར་བྱུང་སྐབས་སུ། མདོ་དབྱས་ཁམས་གསུམ་གྱི་བོན་པོའི་སེར་སྐུ་ཕོ་མོ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཏུ་
 བལ་འབྲུག་གསུམ་དུ་ཕེབས། གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་གདན་ས་གཙང་བཟ་ཤེས་སྒྲན་རིེ་དགོན་
 དང་། རབ་ལེགས་གཡུང་དྲུང་མྱིང་མོགས་གཙོས་པའི་བོན་གྱི་སྐུ་སྐུལ་དགེ་བཤེས་མང་པོ་ཞིག་
 གྱུང་དེའི་སྐབས་བོད་ནས་ཕྱོད་ལ་དུ་ཕེབས། དེའི་ནང་དུ་གཙོ་བོ་གདན་ས་སྒྲན་རིེ་མྱིང་གི་
 ཁྱི་འཛིན་ ༣༥པ་ཤུལ་མཉུན་ཤེས་རབ་སྒྲོ་ཕྱོས་མཆོག་དང་གཡུང་དྲུང་མྱིང་གི་ཤམ་ཁན་ཆེན་ཤེས་
 རབ་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་དང་། སྒྲན་རིེ་དཔོན་སྒྲོབ་ཤམ་ཁན་འཛིན་ཀླམ་དག་དང་། དེ་བཞིན་
 དགེ་བཤེས་སངས་རྒྱལ་བསྟན་འཛིན་དང་། དགེ་བཤེས་བསམ་གཏན་རྒྱལ་མཆོན་མོགས་རྒྱ་
 གར་དུ་ཕེབས་ནས་གཡུང་དྲུང་བོན་གྱི་བསྟན་ས་འཛིན་སྐྱོང་སྤེལ་གསུམ་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་བཀའ་
 བསྟར་རིམ་བཤུར་ནས། མཐར་ཏུ་གར་བྱུང་ཕྱོགས་ཉི་མ་ཅལ་གྱི་མངའ་སྡེའི་ཁྱང་ཁྱང་མོ་ལན་
 དང་ཉི་ལའི་རྩོད་ལན་རྩེ་ཞེས་བར་། <བོན་གཞིས་ཐོབ་རྒྱལ་གསར་བ་>ཞེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༡ ལོ་ ༥
 ཆོས་ ༡༩ ལ་བོན་གྱི་སེར་སྐུ་མི་མང་ཀླམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཤུལ་མཉུན་ཤེས་རིེ་དཔོན་སྒྲོབ་བསྟན་

འཛིན་ནས་དག་རིན་པོ་ཆེས་གཞིས་ཆགས་གསར་དུ་བསྐྱུན་པ་དང་། དེ་རྗེས་གཡུང་རྒྱུད་མྱིང་གི་མཁན་ཆེན་དབུ་བཞུགས་ཐོག་སྐྱུན་རིམ་ཡོངས་འཛིན་དང་སྐྱུན་རིམ་དཔོན་སློབ་སོགས་སྐྱུལ་དུ་མས་བཀའ་བསྐུར་གནང་ནས་ཐུ་སྤྱོད་པོང་མའི་ལམ་ལུགས་ཅི་ལྟར་བཞེན་དག་བཤེས་བཅུ་ལྟག་ལྟག་འསྐྱུན་རིམ་གྱི་འཛིན་སོ་གསུམ་པ་མཆོག་གི་རྟགས་སྤེལ་ཞུས་ཏེ་མཐར་དགོ་བཤེས་སངས་རྒྱས་བསྐྱུན་འཛིན་མཆོག་རྒྱལ་བ་སྐྱུན་རིམ་གྱི་འཛིན་གྱི་རྟགས་སྤེལ་དུ་བབས་ནས། ཁོང་ནི་དེའི་སྐབས་ལུ་བཞུགས་སུ་བཞུགས་ཡོད་པས་དེ་ནས་ཆེད་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ་སྐྱུན་རིམ་གྱི་འཛིན་སོ་གསུམ་པའི་གསོལ་ཞུས་ཏེ་ཞུ་དཀར་བསྐྱུན་པའི་གཙོག་རྒྱ་རྒྱལ་བ་སྐྱུན་རིམ་གྱི་འཛིན་སོ་གསུམ་པ་འཕྱུང་རྟོགས་བསྐྱུན་པའི་ཉི་མ་ཞེས་བོན་འབངས་ཡོངས་ཀྱི་དབུ་མེད་དུ་འོས་འཛིན་ཐོག་སྐྱུན་རིམ་གྱི་འཛིན་ནི་འཇམ་མིའི་བོན་པོ་ཡོངས་ཀྱི་དབུ་མེད་སྐྱུན་མེད་པ་དེ་ཡིན་ལ། ཐུ་སྤྱོད་པོ་བོན་པོ་ཡོངས་ཀྱི་བཅི་བཀྱར་ཞུས་འདྲེན་པོ་ཆོ་ཆེ་སོས་དེའདྲེན་ཡིན། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༠ ལོར་སྐབས་རྗེ་སྐྱུན་རིམ་གྱི་འཛིན་སོ་གསུམ་པ་མཆོག་གིས་གདན་ས་སྐྱུན་རིམ་དཔོན་གསར་དུ་བཞེངས་ནས་བཤད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱུན་པ་གསར་འཛུགས་གནང་སྟེ་ད་བར་དུ་དགོ་བཤེས་བཞུགས་ལས་བཟལ་བར་བོན་ཡོད་ལ། དེ་བཞེན་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་དང་ཐོད་ནང་སོགས་ནས་བསྐྱུས་པའི་བོན་ལྟག་ཉམ་ཆུང་དང་དུ་ལྟག་ཆེད་དམིགས་ཀྱིས་<བོན་ལྟག་བདེ་དོན་ཁང་>ཞེས་བོན་ལྟག་བཞུགས་མང་སོ་སློབ་ལྟར་འཛོ་རྒྱའི་གོ་སྐབས་གནང་སྟེ་སློབ་ལྟག་ཉིང་ལས་བཟལ་བ་བྱུང་ཡོད། དེ་བཞེན་བཙུན་མ་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཙུན་མའི་དཔོན་པ་བཞེངས་ནས་བཙུན་མ་རྣམས་ལ་བོན་གྱི་སློབ་གཉེར་བྱེད་པའི་བཤད་སྐབས་ཀྱི་སྟེ་བཙུགས། ཐོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་གསོ་རིག་གི་མཆོ་སློབ་བཙུགས་པ་དང་། གཞན་ཡང་འཇམ་མིའི་ཤར་ལུ་བ་ཀྱང་དུ་བོན་གྱི་ཞིབ་འཛུགས་དང་ཉམས་ལེན་པ་སོགས་དར་སྤེལ་བྱས་ཏེ། ད་ལྟའི་ཆར་མི་རྣམས་ཀྱིས་གཡུང་རྒྱུད་བོན་ཞེས་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཙུམ་གྱི་ར་སྤྱོད་གསལ་ཐོར་བྱུང་ཡོད། དེ་ལྟར་རྒྱབས་ཆེན་གྱི་མཛད་པ་བསམ་ཀྱིས་མི་བྱུང་པ་མཛད་ཡོད་དོ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལོ་ ༠༩ ཆེས་ ༡༩ ཉིན་སྐྱུན་རིམ་སྐྱུང་རྒྱུད་པའི་གཞིས་ཁང་དུ་དགོངས་པ་བོན་དབྱིངས་སུ་བསྐྱུས་སོ།། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཕྱི་ལོ་ ༠༡ ཆེས་ ༠༡ ཉིན་སྐྱུན་རིམ་ལུགས་སྤེལ་བཞེན་ད་མེངས་ཕྱི་ལོ་ཡོད་པའི་དགོ་བཤེས་ལྟག་ཆོ་བཅུ་ལྟག་རྒྱལ་བ་སྐྱུན་རིམ་གྱི་འཛིན་སོ་བཞེན་པ་རྟགས་སྤེལ་གྱི་ཁོངས་སུ་བསྐྱུབ་སྟེ། སྐྱུན་རིམ་དགོ་བཤེས་ལུང་རྟོགས་སྐྱུང་བ་དང་རྒྱས་

མཆོག་ཨཱ་དཀར་བསྟན་པའི་གཙུག་རྒྱུ་རྒྱལ་བ་སྟན་པའི་ཁྱི་འཛིན་སོ་བཞི་པར་རྟགས་སྤེལ་
 དུ་བབས་ཏེ་གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་གྱི་དབུ་ཁྱི་དྲུག་མེད་པར་ཀྱན་གྱིས་ངོས་འཛིན་ཐོབ། སྤྱིར་གཡུང་
 རྒྱུད་ཐོན་ཞེས་པ་ནི་ཕྱི་ལོའི་ལྷོ་མ་ ༡༩༠༡ ལོར་འབྲུངས་པའི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་གཤེན་རབ་
 མེ་པོ་མཆོག་གིས་གསར་དུ་བཏོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནི་ཐོད་གངས་ཅན་ལྗོངས་གཙོས་པའི་ཏེ་མ་
 ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་དུ་བྱུང་བའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱན་གྱི་སྟོན་པ་དེ་ཡིན་ལ། དུས་རབས་བདུན་པའི་སྟོན་
 དུ་ཐོད་ལ་རྒྱལ་པོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཙམ་བྱུང་ཞིང་དེའི་རིང་ལ་ཐོད་ཁམས་ཡོངས་སུ་གཡུང་རྒྱུད་
 ཐོན་བསྟན་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མ་ཟད། ཐོད་མི་ཀྱན་ཐོན་ལ་དད་མོས་བྱེད་མཁན་ཤུ་སྟག་ཡིན།
 ཐོན་ཀྱང་དུས་རབས་བདུན་པའི་རྗེས་སུ་རྒྱ་གར་ནས་ཤུ་གུ་སྟབ་པའི་བསྟན་པ་ཐོད་ལ་དར་བ་ནས་
 ཐོན་བསྟན་ལ་དར་རྒྱུ་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་ནའང་། ད་ལྟོ་དུང་ཐོན་བསྟན་མ་ཅུབ་པར་དར་ཞིང་
 རྒྱས་ཏེ་ཐོན་པའི་མི་འཕོར་ཡང་འཛམ་གླིང་གི་ཕྱོགས་སོར་བྱལ་ཡོད་ལ། དེར་མ་ཟད་ད་ལྟོ་བལ་
 ཡུལ་དང་འབྲུག་དང་སྐང་ཏོག་དང་ལ་དྭགས་སོགས་སུ་ཐོན་པའི་རྗེས་འཛིན་པ་མང་པོ་ཡོད་ཅིང་།
 ཐོན་གྱི་དགོན་པ་དང་གྲ་བ་སོགས་ཀྱང་མང་དུ་ཡོད། གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་ནི་ཆོས་ལུགས་ཆེན་པོ་
 ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། དེ་ལ་རིག་གཞུང་ཀྱང་ཏ་ཅང་གི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ལ་ཐེག་
 པ་རིམ་དགུ་ཞེས་སྟེ་པོ་པོ་མོར་བྱུང་བར་མེད་པར་ཀྱན་གྱིས་སངས་རྒྱས་སྟབ་པའི་གཞི་ལམ་
 འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་བཞག་ཆ་ཆང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན། དེར་མ་ཟད་མི་ཅིས་གཏོ་དབྱེད་ལས་
 སོགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཡོད་པའི་ཆོས་ལུགས་ཤིག་ཡིན། དེས་ན་ཐོད་ཀྱི་
 རིག་གཞུང་ནི་ཐོན་དང་འབྲེལ་བ་ཏ་ཅང་གི་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཐོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་
 མཁན་ཡོངས་ནས་ཞལ་གཅིག་བྱུང་དུ་ངོས་འཛིན་བྱེད། གཡུང་རྒྱུད་ཐོན་ནི་རྒྱ་གར་ནས་དར་
 བའི་སངས་རྒྱས་ཤུ་གུ་སྟབ་པའི་བསྟན་པ་མིན་ནའང་། སངས་རྒྱས་བསྟུབ་པའི་ཐབས་གདམས་
 པ་མང་པོ་ཞིག་ཆ་མཚུངས་སུ་ཡོད། །

Menri Monastery

During the revolution of Tibet in 1959 crowds of both ordained and lay Tibetans escaped to India, Nepal and Bhutan. At that time, many Lamas, Tulkus, and Geshes of Tashi Menri Monastery and Rableg Yungdrung Ling along with other great monasteries had fled for refuge in the neighboring countries as well. The 32nd Menri Trizin Sherab Lodoe, the abbot of Yungdrung Ling Sherab Tenpai Gyaltsen, Menri Lupon Tenzin Namdak accompanied by Geshe Sangye Tenzin and Geshe Samten Gyaltsen were also among the refuge seekers who were later actively involved in the preservation and perpetuation of Yungdrung Bon Tradition immediately after reaching India. After days and months of intensive analysis and consultation, eventually they all came up with the unanimous decision to establish a new settlement namely “Bonzhi Thobgyal Sarpa” for all the Bon followers in a remote place called Dholanji in Sirmaur district near Solan (town) in Himachal Pradesh on 22nd May 1967. Soon after, headed by the Yungdrung Ling abbot, Menri Yongzin, Menri Lupon and other Lamas had a resolution for the selection of the 33rd Menri Trizin and subsequently Geshe Sangye Tenzin came as the chosen one followed by the standard rituals. He was then especially invited from Europe and enthroned as the supreme head of Bonpos around the world and conferred the title of ‘His Holiness the 33rd Menri Trizin Lungtok Tenpai Nyima Rinpoche’. From the very beginning Menri Trizin had been honored as the supreme head of Bon followers and Menri Monastery as elemental of all Bon monasteries. In the year 1970, His Holiness the 33rd Menri Trizin established afresh Menri Monastery implementing conventional education system providing an opportunity of learning all the major and minor ten sciences and subjects of Yungdrung Bon tradition. Since then more than one hundred Geshes (equivalent to Dr./Ph.D Degree) have qualified. Similarly, the Bon Children Welfare Centre was founded for the purpose of offering education, lodging and accommodations to under-privileged children from

the Himalayan region. Since then, more than a thousand children have graduated nurtured under the welfare centre. Established a nunnery for nuns to seek Bon traditional education and a medical college for those who want to learn tradition Tibetan medicine. Moreover, at this point in time a large number of people have been well introduced to Yungdrung Bon tradition by generating more Bon scholars and practitioners in both East and Western countries. Having done all these incomparable humanitarian services tirelessly for five decades, on 14th September 2017, His Holiness attained Nirvana.

After the completion of all the conventional standard rituals once again on 1st January 2018, Geshe Lungtok Dawa Dhargye was conferred with the honorary title of His Holiness the 34th Menri Trizin, receiving recognition from all the great Lamas and Bonpo followers around the world.

Generally, Yungdrung Bon was founded by the Buddha Tonpa Shenrab Miwo 16017 (sixteen thousand and seventeen) years ago. It was the earliest religion of Tibet and its surrounding Himalayan region. Tibet had thirty two rulers before the seventh century and during that period of time Yungdrung Bon was the only religion followed all over the Tibetan plateau with absolute devotion. After the seventh century Shakya Muni's Buddhism came from India and started to flourish in Tibet which resulted in a noticeable diminishing of Yungdrung Bon. But the Bon tradition has been kept alive to this day and the biggest population of Bon followers is in Tibet today. Also places like Nepal, Bhutan, Sikkim and Ladhak have large numbers of Bon followers and institutions. Yungdrung Bon is not only one of the major religions but also has a broad historical tradition. For example, the nine ways of Bon or the nine stages of Bon is a complete system of teaching which can be practiced irrespective of gender to achieve enlightenment or Buddhahood. Moreover, there are rich traditions such as astrology, medicine etc. Now, it is widely known among

Tibetan historians that Tibetan cultural civilization is profoundly linked to the Yungdrung Bon tradition. Although Yungdrung Bon isn't the religion founded by Shakya Muni in India, it does have similar methods of achieving Nirvana and the cessation of worldly suffering.

पल शेन्तेन मेनरी लिङ मठ (महाविद्यापीठ।)

तिब्बत में सन् 1959 में हुई क्रान्ति के दौरान तिब्बत के हर प्रान्त से बड़ी संख्या में बोनपो गृहस्थ तथा भिक्षुगण पड़ोसी देश भारत, नेपाल, और भूटान की शरण में आए। उसी समय टशी मेनरी लिङ तथा रबलेग युङडुङ लीड आदि बोन मठों के लामा, टुल्कु (अवतीर्ण महात्मा), गेशे इत्यादि को भी मजबूरन स्वदेश छोड़कर जाना पड़ा। उनमें मुख्य रूप से मेनरी के 32वें मठाधीश शेरब लोडो, युङडुङ लिङ के मठाधीश शेरब तेन्पे ग्याल्छेन, मेनरी मठ के प्रमुख शिक्षक तेन्जिन नाम्दाक तथा गेशे सांगे तेन्जिन और गेशे साम्तेन ग्याल्छेन आदि भारत पहुँचे। उन लोगों ने बोन धर्म के पारम्परिक अध्ययन-अध्यापन व संरक्षण हेतु गहन विचार किया तथा अंततः उत्तर भारत के हिमाचल प्रदेश में स्थित सोलन शहर के निकट धोलंजी गाँव में सन् 1967 मई 22 को परम पूज्य लोपोन तेन्जिन नाम्दाक जी ने तिब्बत से आए हुए बोन अनुयायियों के लिए बोनशी थोब्याल सारपा नामक कालोनी स्थापित की। तत्पश्चात् युङडुङ लिङ के महोपाध्याय शेरब तेन्पे ग्याल्छेन की अध्यक्षता में मेनरी मठ के प्रधानाचार्य एवं प्रमुख शिक्षक तथा अन्य लामा, टुल्कुओं के संग परामर्श कर 33वें मेनरी मठाधीश चयन का निर्णय किया गया। पारम्परिक चयनप्रक्रिया अनुसार परम आदरणीय गेशे सांगे तेन्जिन जी बोन धर्मावलम्बियों के सर्वोच्च गुरु के रूप में चुने गये। शीघ्र ही परम आदरणीय गेशे सांगे तेन्जिन जी को यूरोप से आमंत्रित किये तथा मेनरी मठ के 33वें मठाधीश के रूप में उनका विधिवत् आसनाभिषेक किया गया। उन्हें 33वें मेनरी ट्रीजीन रिन्पोछे लुङतोक तेनपी जिमा नामसे सम्मानित किया गया तथा सभी अनुयायियों ने उन्हें बोन धर्म के सर्वोच्च गुरु के रूप में श्रद्धापूर्वक स्वीकार किया।

मेनरी मठाधीश पूरे विश्व में बोन का परमपूज्य अनुपम गुरु हैं तथा मेनरी मठ को बोन धर्म के प्रमुख मन्दिर के रूप में माना जाता है। सन् 1970 में परम पूजनीय 33वें मेनरी ट्रीजीन रिन्योछे जी ने नवीन मेनरी मठ की निर्माण कर तिब्बत में स्थित ऊपरी मठ अर्थात् मेनरी मठ की पारम्परिक अध्ययन-अध्यापन के मूलाधार स्थापित किया। तब से लेकर आज तक इस केन्द्र से सौ से अधिक संख्या में गेशे वा प्रोफेसर हुए हैं। इसी प्रकार हिमालय क्षेत्र से आए हुए गरीब तथा अनाथ बच्चों के लिए बोन बाल कल्याण केन्द्र स्थापित कर उन्हें शिक्षा प्राप्त करने का अवसर दिया, इस समय हजार से अधिक बच्चों को शिक्षित किया है। इसी प्रकार कन्याओं के लिए बोन धर्म का पारम्परिक अध्ययन-अध्यापन हेतु भिक्षुणी मठ की स्थापना की गई। विशेषकर तिब्बती चिकित्सा महाविद्यालय की संस्थापना की गई है। इसके अलावा प्राच्य एवं पाश्चात्य देशों में बोन धर्म पर अनुसंधान करने वाले शोधार्थी एवं साधना करने वाले अनुयायियों को बढ़ावा देने से आज अधिकतर लोग बोन धर्म से परिचित हैं। इस प्रकार आपने अनेक असाधारण एवं महत्वपूर्ण चमत्कारिक अविस्मरणीय एवं अचिन्तनीय योगदान दिये। अन्ततः सन् 2017 सितम्बर 14 को आपने परिनिर्वाण को प्राप्त किया।

उसके पश्चात् पुनः सन् 2018 जनवरी 1 पारम्परिक चयन प्रक्रिया अनुसार युड्डुड बोन धर्म के सर्वोच्च गुरु परम पूजनीय 34वें मेनरी ट्रीजीन रिन्योछे के रूप में परम आदरणीय गेशे लुडतोग दावा दरगे जी चयनित हुए तथा समस्त अनुयायियों द्वारा स्वीकृत हुए।

वस्तुतः युड्डुड बोन धर्म को 16017 वर्ष पहले बुद्ध शेनरब मिबो द्वारा प्रवर्तित किया गया था। यह ही धर्म तिब्बत तथा हिमालयीय क्षेत्रों का प्रथम धर्म के रूप में रहा था। सातवीं शताब्दी के पूर्व तिब्बत में बत्तीस राजा हुए जिनके शासनकाल में समस्त तिब्बत में न केवल बोन धर्म व्याप्त एवं समृद्ध था अपितु तिब्बत की समस्त प्रजाएँ बोन धर्म के ही अनुयायी थे। यद्यपि सातवीं शताब्दी के बाद जब तिब्बत में बौद्ध धर्म का प्रवेश व प्रसार होने से बोन धर्म का काफी हास हुआ

किन्तु आज बोन धर्म लुप्त न होकर उन्नति ओर बढ़ा हुआ है। बोन धर्म के अनुयायियों की सबसे बड़ी संख्या आज भी तिब्बत में ही है। इसी प्रकार नेपाल, भूटान, सिक्किम, और लद्दाख आदि हिमालयीय क्षेत्रों में भी बोन धर्म के अनुयायी, शिक्षा-संस्थान एवं भिक्षु अधिक संख्या में हैं। युङडुङ बोन एक महत्वपूर्ण धर्म होने के साथ-साथ विविध संस्कृतियों से भी समृद्ध है। उसमें नौ यानों की व्यवस्था है, जिसमें नर-नारी समस्त मनुष्यों के लिए बुद्धत्व प्राप्त करने का सम्पूर्ण मार्ग प्रशस्त किया गया है। इसके अलावा ज्योतिषी विद्या, चिकित्सा विद्या जैसे अनेक पारम्परिक विद्याएँ भी इस धर्म में निहित हैं। अतः तिब्बत की मूल संस्कृति एवं परम्पराएँ बोन धर्म से जुड़ी हैं – जिसे तिब्बती इतिहासकारों ने निर्विवादित रूप में स्वीकार किया है। यद्यपि युङडुङ बोन भारत से आये बौद्ध धर्म नहीं है तथापि बुद्धत्व प्राप्ति साधना मार्ग – उपदेश आदि अनेक समानताएँ हैं।

བཙུན་དགོན་རྩྭ་མཉམ་སྦྲེང་།

(བཙུན་དགོན་རྩྭ་མཉམ་སྦྲེང་)ནི་བྱི་ལོ་༢༠༠༡ལོའི་ཟླ་༩ཆེས་༡༡ཉིན་། གསུམ་མེ་མཉམ་རེའི་ཁྱིམ་འཛིན་སོ་གསུམ་པ་ལུང་རྟོགས་བསྟན་པའི་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་ཕྱག་བཏབས་གནང་བ་ཞིག་རེད། བཙུན་དགོན་དེ་ནི་བྱིས་ཀྱི་གཡུང་བྱུང་མོན་གྱི་བཙུན་དགོན་མོག་མ་དེ་ཡིན་པ་མ་ཟད་དེར་བྱི་ལོ་༢༠༡༡ ལོར་གཡུང་བྱུང་མོན་གྱི་བཤད་སྒྲུབ་ཀྱི་སྡེ་ཡང་དབུ་བཙུགས་གནང་ཡོད་པ་དང་། ད་ཆར་དཔེ་ཁྱིམ་དགེ་ལྡན་གཙོ་མོ་ནི་མཉམ་རེའི་དགེ་བཤེས་བསྟན་འཛིན་ཀྱན་བྱུང་ལགས་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །

Redna Menling Nunnery

Redna Menling Nunnery was also among the newly established institutions by His Holiness the 33rd Menri Trizin on 11th April 2001. This Nunnery is the first-ever Yungdrung Bon Nunnery built outside of Tibet. In 2011 the proper Yundrung Bon monastic academic education system was introduced to the Nunnery which made nuns to obtain Geshe degree after years of rigorous training and philosophical study. Geshe Tenzin Kunkhyap is undertaking the task of head teacher of the Nunnery currently.

रत्न मेन्लींग भिक्षुणी मठ।

सन् 2001, 11 अप्रैल को परम पूजनीय 33वें मेनरी ट्रीजीन रिन्पोछे द्वारा रत्न मेन्लींग भिक्षुणी मठ की स्थापना की गई है। यह एक मात्र प्रथम बोन धर्म के भिक्षुणी मठ हैं जिसे तिब्बत देश से बहर बुनियाद की नींव रखी गयी। कुछ सालों के अन्तराल में परम्पारिक बोन धर्म के अध्ययन-अध्ययापन का सुचारू रूप से प्रारंभ कर नव युवतियों को गेशे अथवा डॉ(0) के उपाधि हासिल करने का अवसर प्रदान कर रहे हैं। मौजूदा समय में गेशे तेन्जिन कुनख्याप प्रमुख अध्यापक के रूप में शिक्षा प्रदान कर रहे हैं।

གཡུང་རྩུང་བོན་གྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

(གཡུང་རྩུང་བོན་གྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་) ཅི་ཡུལ་ས་རྒྱུ་རྩེ་མཛོད་མོ་གསུམ་པ་མཆོག་གིས་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༧ ལོར་བཞུགས་སྐྱོན་ལེགས་བྱུང་བ་མ་ཟད་ལོ་དེར་ཡལོང་ས་རྒྱལ་དབང་སྐྱེད་བཅུ་བཞི་པ་མཆོག་དབྱེད་མཛོད་སྤོང་ཆོགས་མགོན་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས། དཔེ་མཛོད་དུ་བོན་བཅུ་གི་བཀའ་འགྲུང་དང་བརྟེན་འགྲུར་གཙོ་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ལོང་ས་མཛོད་ཀྱི་གསུང་རབ་བུན་སྐྱེད་ཆོགས་པ་ལོང་ས་དང་། གནའ་དེར་ཁང་བོད་གྱི་ཤེས་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་འབྲེམ་སྟེན་ཁང་སོགས་བཀོད་ལེགས་དང་མཐུན་ཆེན་བུན་སྐྱེད་ཆོགས་པ་ཞིག་བསྐྱོན་གནང་ཡོད་པ་དང་། ད་ཆར་འགན་འཛིན་སྤྱི་ལོ་དགེ་བཤེས་ཁྱི་གཡུང་རྩུང་ལགས་ཡིན་པ་བཅས་སོ། །

The Tibetan Yungdrung Bon Library

The Yungdrung Bon Library was established by His Holiness the 33rd Menri Trizin many years before the new building became reality. In year 2007 as per his cordial invitation, His Holiness the 14th Dalai Lama contributed his noble presence on the occasion of its inauguration where he expressed his appreciation and graced the event with his warm blessings. The library consists of all the major religious texts of Tibet to be preserved

indiscriminately, as well as some other major religious texts of the world, along with other genres of books from around the world. Part of the Library is occupied by an exhibition hall displaying ancient Zhanzhung civilization which is an eye opener for many beginners to the Bon tradition. The library is accessible to everyone with all its resources and facilities provided. The current in-charge of the library is Geshe Tri Yungdrung.

मेनरी ग्रंथालय।

परम पूजनीय 33वें मेनरी त्रीजीन रिन्पोछे ने मेनरी ग्रंथालय का नवनिर्माण किया। सन् 2007 में तिब्बत के सर्वोच्च धर्मगुरु परम पूज्य 14वें दलाई लामा जी को मुख्य अतिथि के रूप में आमंत्रित कर उनके करकमलों द्वारा ग्रंथालय का भव्य समारोह के साथ उद्घाटन हुआ। इस अवसर पर परम पावन ने प्रशंसापूर्वक शुभकामनाएँ व्यक्त कीं। इस ग्रंथालय में तिब्बत के सभी सम्प्रदायों के धार्मिक ग्रंथों का निष्पक्षता से संकलन किया गया है। प्राचीन एवं नवीन ग्रन्थों के अलावा अति दुर्लभ धार्मिक एवं सांस्कृतिक पुस्तकें भी संगृहीत हैं। ग्रन्थालय के मध्यम कक्ष में शांग-शुंग तथा तिब्बत के पूर्वजों का सांस्कृतिक और सामाजिक विकास का एक दृश्य प्रदर्शन कर पर्यटकों को बोन धर्म के बारे में ज्ञान प्रदान किया जाता है। सम्प्रति गेशे त्री युंगडुंग ग्रंथालय का उत्तरदायित्व का निर्वाह कर रहे हैं।

གཤེན་གྱི་གསང་སྒྲགས་སྒོ་མ་སྐྱབ་སྤྱིང་།

(གཤེན་གྱི་གསང་སྒྲགས་སྒོ་མ་སྐྱབ་སྤྱིང་)ནི་སྤྱི་ལོ་༢༠༡༡ ལོར་ཡུབས་རྩེ་རྒྱལ་བ་སྐུ་རི་པའི་
 ཁྱི་འཛེན་སོ་གསུམ་པ་མཆོག་གིས་ཕྱག་བཏབས་གནང་བ་རེད། ད་ལྟ་ཐོན་གཞིས་དགེ་བསྟེན་
 སྒྲགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དགེ་སྐྱབ་བསགས་གནས་དང་། ཐོན་གྱི་དུས་ཆེན་ཁག་གི་སྤྱང་བཅི་ཐུ་
 སའི་ཆོགས་གནས་ཤིག་ཀྱང་ཆགས་ཡོད་དོ། །

Yungdrung Bon Yogi Temple

His Holiness the 33rd Menri Trizin constructed the retreat centre in the year 2011. The retreat centre facilitates as an accommodation and training focal point for lay practitioners. In the meantime all the primary programs and events of Yundrung Bon tradition are conducted here year in year out.

साधना अभ्यास केन्द्र।

इस साधना अभ्यास केन्द्र का निर्माण सन् 2011 में परम पूजनीय 33वें मेनरी ट्रीजीन रिन्पोछे ने किया। इन दिनों इस केन्द्र में स्थानीय अनुयायियों के लिए साधना अभ्यास हेतु निवासस्थान की व्यवस्था है तथा बोन धर्म के सभी विशेष पर्व-कार्यक्रम आयोजित किये जाते हैं।

སྐྱ་གདུང་ཁང་།

(སྐྱ་གདུང་ཁང་)ནི་ཤར་ལྷོ་ལྷོ་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་ཀྱི་ཡེ་ཤི་འཛིན་སོ་གསུམ་པ་མཆོག་ནས་སྐྱ་རབས་
 གྲ་ཡུལ་གོང་མ་རིམ་འོན་ནམས་རྗེས་བློན་དང་ཕྱོན་པ་སངས་རྒྱལ་དང་རྒྱལ་བ་འཕགས་པ་
 རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཆེན་དང་སྐྱ་གདུང་གཏན་གཞིགས་ཕྱིར་ཕྱི་ལོ་༡༩༠༡-༡༩༠༢ལོར་བཞེངས་
 རྒྱུ་མཛད་པ་དང་། དེའི་ནང་ཆེན་གཙོ་མོ་ནི་གཡས་རུའི་ཕྱོན་པ་༡༤དང་སྐྱེད་རིའི་མཁན་རབས་
 རིམ་འོན་བཅས་ཀྱི་ཕྱོན་ཆེན་སྐྱ་གདུང་བཞེངས་ཡོད་པ་དང་། དུས་རྒྱུན་དང་ཕྱོན་རྣམས་ནས་
 རྒྱལ་མཆོད་དང་ཕྱོན་འཕྲོ་བསམགས་སྦྱོར་བྱེད་པ་དང་བཤད་བྲལ་བ་ནས་པའི་ཕྱོན་འཕྲོ་བསམགས་
 སྦྱོར་གནང་ཡུལ་ཡང་ཡིན། དེ་བཞིན་སྐྱ་གདུང་དང་སྐྱ་ཆེན་སོགས་ཀྱི་གཞུངས་གཞུག་གི་ལས་
 གཞི་རྣམས་ཀྱང་འདྲིང་འབད་སྐྱབ་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟའི་འགན་འཛིན་ནམ་གྲུ་མ་ནི་དགེ་
 རལེ་ས་རྒྱ་པ་བཟང་པོ་ལགས་ཡིན་པ་དང་ཁོང་གིས་སྐྱ་དགོང་ལོགས་ལ་ཕོན་ཀྱི་རྒྱུན་སྦྱོར་རྣམས་
 མཆི་སོགས་ལ་འབད་བ་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་བཅས་སོ། །

Stupa Temple

His Holiness the 33rd Menri Trizin built the Stupa Temple between 2011-2012 to preserve the relics of predecessor masters, gurus, Buddhas and Bodhisattvas of Yundrung Bon in gratitude for their immense contribution and accomplishments. The relics are of mainly the lineages of eighteen Yeru masters and thirty two throne holders or abbots of Menri monastery. Generally, the Stupa Temple is a place for worship and a place to carry out preliminary practices for lay practitioners and the monks. Geshe Dawa Sangpo is the in-charge or the Lama of the Stupa Temple at the moment and he has been doing regular rituals every morning and in the evening.

स्तूप मंडप।

सन् 2011-2012 के अन्तराल में परम पूजनीय 33वें मेनरी ठ्रीजीन रिन्पोछे जी ने बोन धर्म के पूर्वज महागुरुओं, बोधिसत्त्वों, एवं शास्ताओं के पवित्र अस्थि-अवशेषों तथा स्मृतियों को संरक्षित करने के लिए इस धार्मिक मंडप की स्थापना की। इसमें खासकर तिब्बत में स्थित येरू मठ के बोन धर्म के 18 महान शास्ताओं तथा मेनरी मठ के 32 बत्तीस परम पूज्य मठाधीशों के अवशेषों को श्रद्धापूर्वक सुरक्षित किया गया है। यह स्तूप मंडप में श्रद्धालुओं जनों तथा उच्च शिक्षार्थी भिक्षुओं के लिए साधना-अभ्यास तथा पूजा केन्द्र है। इस समय गेशे दावा संगपो मुख्य प्रभारी के रूप में नियुक्त हैं तथा दैनिक पूजा-पाठ विधि का सम्पादन कर रहे हैं।

Bumshi Medical Texts. Geshe Yungdrung Tashi is the main teacher and Geshe Tsewang Namgyal is currently the director of the Medical College.

सोरिंग मेडिकल कॉलेज मेनरीलीड।

परम पूजनीय 33वें मेनरी ट्रीजीन रिन्पोछे ने सन् 2011 में सोरिंग मेडिकल कॉलेज मेनरीलीडमहाविद्यालय के निर्माण कार्य का शुभ प्रारम्भ किया तथा इसका निर्माण सन् 2014 में सम्पन्न होकर औपचारिक उद्घाटन भी किया गया। तदनन्तर सन् 2016 में केन्द्रीय तिब्बती आयुष प्रशासन परिषद, धर्मशाला, हिमाचल प्रदेश से इसे मान्यता प्राप्त हुई। वर्तमान समय बोन धर्म के प्राचीन चिकित्सीय मूलग्रन्थोंकी परम्परा अनुसार शिक्षा विद्यार्थियों को प्रदान की जा रही है। फिलहाल गेशे छेवांग नामग्याल सचिव तथा प्रभारी के पद सम्भाल रहे हैं।

བོན་གཞིས་ཉིན་མོའི་སློབ་ཕྱེ།

(བོན་གཞིས་ཉིན་སློབ་)ཀྱི་སློབ་ཕྱེ་འདི་ནི་འཕྲུབ་པ་ཐེ་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་༡༩༧༥ལོར་འབྲུག་ས་
བརྒྱན་གནང་བ་དང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༧༧ ལོར་དབུས་མོད་སློབ་འཛིན་ཆོག་གས་ཀྱིས་འཛིན་སློབ་གནང་
ཡོད་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་༡༩༧༩ ལོར་མི་ཐོ་བ་མོད་སློབ་འཛིན་ཆོག་གས་ཀྱིས་ཅིས་པཞེས་གནང་
ཡོད། སློབ་ཕྱེ་ཆོག་གས་དབུ་ཆ་གས་སྐབས་གཞི་མིས་འཛིན་ཕྱེ་ཆུ་པའི་ལོར་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་
༡༩༩༩ལོར་འཛིན་རིས་བརྒྱན་པ་བར་དང་མིས་པས་བརྒྱ་གཞིས་ལས་བློར་ཡོད། སློབ་ཕྱེ་དེ་ནས་
ད་བར་སློབ་ཕྱེ་གྲག་༡༥༠༠ ལྷག་སློབ་མོན་བྱང་ཡོད་པ་དང་། ར་ལཱ་འི་ཆར་སློབ་ཕྱེ་གྲངས་༤༠༠
མ་ཟིན་ཅུ་ཡོད་པ་བཅས་སོ། །

Central Tibetan School Dholanji

The primary school of Dholanji was established in 1975 and was originally under the administration of the Central Tibetans School Administration (CTSA) until 2017. Since 2018 the school is functioning under the Sambhota Tibetan Schools Society (STSS). When it was first started it went only up to fifth grade. In 1988, it was upgraded to a secondary school. Within a short period of time it was upgraded to senior secondary school. To this day around 1500 (one thousand five hundred) students have graduated and almost 400 students are currently enrolled at the moment.

सम्भोट विद्यालय दोलंजी।

इस विद्यालय की स्थापना सन् 1975 में हुई है। सन् 2017 तक यह विद्यालय भारत सरकार द्वारा संचालित केन्द्रीय तिब्बती विद्यालय के अन्तर्गत सुचारु था परन्तु इसी वर्ष अर्थात् सन् 2018 में इसे सम्भोट तिब्बती विद्यालय संस्थान प्रशासन के अन्तर्गत नामंकित किया गया। इस विद्यालय की प्रारम्भिक अवस्था में केवल पाँचवी कक्षा तक का अध्ययन-अध्यापन होता था। तदनन्तर सन् 1988 में आठवीं कक्षा तक तथा क्रमशः दसवीं और बरहवीं कक्षा तक की कक्षाएँ संचालित हुईं। इस विद्यालय ने प्रारम्भ से ही नवयुवकों को प्रशिक्षित करने का अमूल्य योगदान किया है तथा करता रहा है। अभी तक इस विद्यालय से 1500 विद्यार्थी हुए तथा वर्तमान समय लगभग 400 विद्यार्थी अध्ययन-रत हैं।

མེན་རི་འི་གསོལ་མགྲོན་ཁང་།

(མེན་རི་འི་གསོལ་མགྲོན་ཁང་)ནི་ཡ་ལྷལ་མེ་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོར་འཇུགས་བསྐྱུན་གནང་བ་དང་། དེའི་དགོས་དམིགས་གཙོ་བོ་ནི་དགོན་པའི་སྤྱིན་བདག་ཁག་དང་དད་ལྡན་མོན་འབངས་རྣམས་མེན་རི་འི་དགོན་པར་མཆོད་མཇལ་དང་། གནས་སྐབས་ཤི་སློབ་གཉེར་བ་དང་ཞིབ་འཇུག་པ་སོགས་ཕེབས་སྐབས་སྐབས་བདེའི་བཞུགས་སའི་ཆེད་དུ་ཡིན། ད་ལྟའི་འགན་འཛིན་ནི་དགེ་བཤེས་བསོད་ནམས་ཆེ་བཟླ་ཡིན་ནོ།

Menri Guest House

The Menri Guest House was constructed in the year 2001. The main objective of the guest house was to accommodate the philanthropists, sponsors, and devotional pilgrims who came to visit. In the meantime, research and internship students are also allotted for their convenience. Geshe Sonam Tseten is the current in-charge of the guest house.

मेनरी अतिथिगृह।

सन् 2001 में परम पूजनीय 33 वें मेनरी ठ्रीजीन रिन्पोछे द्वारा इस अतिथिगृह का निर्माण कराया गया। इसका प्राथमिक उद्देश्य मेनरी मठ के आर्थिक संरक्षकों, मठ दर्शनार्थी तिब्बती भक्तों तथा अनुसंधान विद्यार्थियों के लिए उचित निवास प्रबन्धन है। वर्तमान में गेशे सोनम छेतेन प्रभारी के रूप में नियुक्त हैं।

Bon Children Welfare Centre

In the year 1969, with great humanitarian vision, His Holiness the 33rd Menri Trizin founded the Bon Children Welfare Centre for the edification of less privileged children from the parts of the Himalayan regions and Tibet to offer modern education with the deeper human values and also creating the opportunity to learn Yungdrung Bon tradition and its philosophical thoughts. When the welfare centre was first started, there were only 20 children, basically from India, Nepal and Bhutan. Children nurtured in this welfare centre are mostly either from financially deficient families of the Himalayan region or children who lost one or both parents. During the stay, the children in this Welfare Centre are provided with the entire essentials such as food, clothing, lodging, accommodation, and education etc. Foremost, Bon Shen Ling founder Geshe Tenzin Namgyal Rinpoche was assigned as guardian-cum-director of the Bon Children Welfare Centre where he served for a long time with full accountability. Presently there are 150 children pursuing modern education up to twelfth grade and also learning the unique tradition of Bon. After the completion of school the children are given options of further higher education either by joining the Bon Dialectic School, the Central Institute of Higher Tibetan Studies (CITHS), and the Medical College of Sorig Bumzhi Menri Ling, or making individual choices of other colleges and universities in India. All the financial expenses of the children are administered by Yundrung Bon Monastic Centre Society. Geshe Yungdrung Namdak is currently the chief in-charge of the Welfare Centre.

बोन बाल कल्याण केन्द्र।

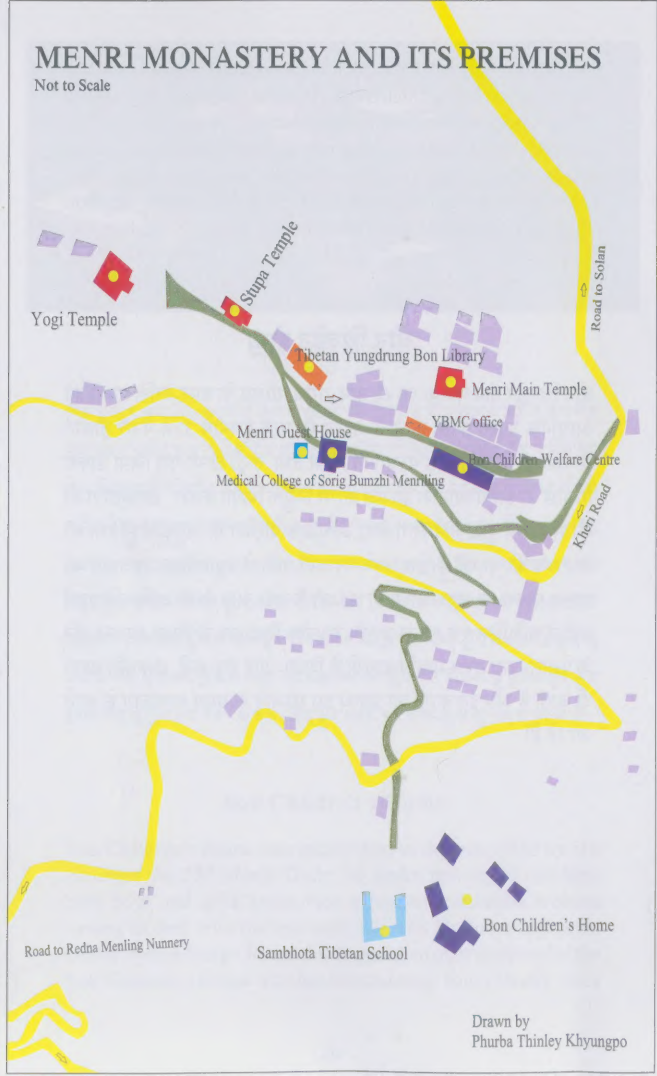
लोकोपकारिता, मानवता जैसे उच्च स्तरीय तथा अमूल्य विचारों पर अमल करते हुए परम पूजनीय 33वें मेनरी ट्रीजीन रिन्पोछे जी ने सन् 1969 में बोन बाल कल्याण केन्द्र की स्थापना की। प्रारम्भ में 20 अनाथ बालकों को अपने धर्म, संस्कृति एवं शिक्षा की सुविधा उपलब्ध कराई गई थी। भारत, नेपाल, भुटान आदि के हिमालयीय क्षेत्र के दीन-हीन, निर्धन परिवार वाले तथा अनाथ बच्चों के लिए इस बाल कल्याण केन्द्र में निवास, पालन-पोषण, शिक्षा, तथा अन्य सभी महत्वपूर्ण सामाग्रियों की निःशुल्क व्यवस्था की जाती है। बोन शेन्लींग संस्थान (USA) के अध्यक्ष गेशे तेन्जिन नमग्यल रिन्पोछे ने प्रथम अभिभावक वा प्रभारी के रूप में कार्य का प्रारंभ किया। इस समय लगभग 150 बच्चें हैं। इन बच्चों की बुनियादी शिक्षा सम्पन्न होने पर उच्च शिक्षा के लिए मेनरी मठ के बोन डाइअलेक्टिक स्कूल, वाराणसी में स्थित केन्द्रीय उच्च तिब्बती शिक्षा संस्थान, सोरिंग मेडिकल कॉलेज मेनरी लिड अथवा अपनी इच्छा अनुरूप अन्य उच्च विद्यालयों में प्रवेश हेतु छात्रवृत्ति प्रदान कर उन्हें शैक्षणिक अवसर प्रदान किया जाता है। वर्तमान में इस बाल केन्द्र की व्यवस्था हेतु गेशे युंगडुंग नमदक प्रभारी के रूप में नियुक्त हैं।

then. Children nurturing under this foundation has been growing every year and has facilitated these students with basic necessities. Till now Bon children's Home has educated around 300 children with complete secondary and senior secondary school education even proffering opportunities of higher education every year. There are still around 200 children flourishing under the Bon Children's Home and more are expected to join in the future.

बोन चिल्ड्रेन होम।

बोन चिल्ड्रेन होम नामक यह संस्थान, गरीब परिवार के बाल-बालिकाओं को आधुनिक शिक्षा प्रदान करने के उद्देश्य से परम पूजनीय 33वें मेनरी ट्रीज़ीन रिन्पोछे जी ने सन् 1988 में स्थापित किया तथा लट्टी खेन्पो गेशे जिमा ढाक्पा रिन्पोछे को इस संस्थान के अध्यक्ष पद पर नियुक्त किया। क्रमशः छात्र-छात्राओं की संख्या में वृद्धि होने लगी तथा आधुनिक परिवेश के अनुकूल सुविधा भी उपलब्ध की जा रही है। इस समय लगभग 200 से ज़्यादा छात्र-छात्राओं को पालन-पोषण के साथ शिक्षा दी जा रही है तथा 300 से भी अधिक विद्यार्थी यहाँ से प्रशिक्षित एवं सफल हुए हैं। स्थानीय विद्यालय से शिक्षा सम्पन्न होने के पश्चात् अन्य उच्च महाविद्यालयों में शिक्षा-प्राप्ति हेतु उन्हें छात्रवृत्ति प्रदान दी जाती है और इन कार्यों का प्रबन्ध इस संस्थान के मुख्य कार्यालय से करते आ रहे हैं।

Not to Scale

Drawn by
Phurba Thinley Khyungpo

Published by :

BCWC Alumni Association
Menri Monastery, Dholanji
P.O. Kotla Panjola, Via Oachghat, Solam
Distt. Sirmour, H,P 173223, India

FOR FREE DISTRIBUTION